

Wychodzi codziennie.

Przedpłata wynosi: we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct — miesięcznie 1 zł. 50 ct.

Przesyłka pocztowa w Państwie Austriackim rocznie 22 zł. — półrocznie 11 zł. — kwartalnie 5 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 50 ct.

Przesyłka pocztowa na granicę: do całych Niemiec rocznie 50 marek, kwartalnie 12 marek 50 gr. — do Francji i Anglii rocznie 108 franków, kwartalnie 27 franków — do Belgii, Włoch i Szwajcarii rocznie 80 fr., kwartalnie 20 fr.

Numer kosztuje 10 centów.

Manuskrypty Redakcja nie zwraca.

Lwów 16 kwietnia.

Wiedeńska *Presse*, która w kwestii wschodniej nie jest wolną od sympatyj moskiewskich, zwraca uwagę na ważność obecnej chwili i na trudne położenie, w jakim się znajduje Austria, napominając do zgody i jednolitości. Zamiast atoli w stosować to do pominięcia do tych, którym ono jest największą potrzebą, tj. do szowinistów reakcyjnych, pokładających w zwycięstwie Moskwy nadzieję powrotu pięknych dni Bacha, i do szowinistów sławizmu, spodziewających się, że zwycięstwo to zainauguruje w Austrii erę panowania Czechów i świętojurów galicyjskich, *Presse* wraca się specjalnie tylko do klerykałów w Tyrolu, do biskupów katolickich, gromadzących się dzisiaj w Wiedniu, i do prasy węgierskiej, która oczywiście nie ma sympatyj swoich dla Turcji i nie przebiega w wyrazach, mówiąc o Moskwie. Nie pojmujemy, jakby zajęcia sejmowe tyrolskie zachwiała mogły Austrię w spełnieniu mocarstwowego jej stanowiska, a jeszcze mniej pojmujemy, jaki związek może zachodzić pomiędzy zjazdem biskupów w Wiedniu a sprawą wschodnią. Agitacja klerykałów mogłaby wprowadzić, gdyby jej się udało osiągnąć cel swój ostateczny, spowodować zawiązanie z król stwem włoskiem, bardzo fatalne w chwili, gdy interesy monarchii zagrożone są z innej strony — agitacja ta wszelkie rozporządza zbyt małymi środkami, by zdołała dokonać tak wielkiego przewrotu, i najlepszym ponoć sposobem sparaliżowania jest, zwracać na nią jak najmniej uwagi. Zresztą, rozsądniejsi koryfeusze tej partii sami uznają, że chwila, w której odebrać można gabinet włoski o chęć przywrócenia się z Moskwą, i w której aż zbyt widocznym staje się skłanianie się Prus do planów moskiewskich, najgorzej byłaby wybrała do szukania zaczepki z Włochami, i gdyby miejsce hr. Andrasego zajmował któryś z klerykałów austriackich, mógłby stanąć, to jeszcze zawsze musiałby odłożyć spełnienie najgorętszych życzeń swojej partii na czas późniejszy. Z tej strony więc, zdaniem naszym, nie grozi monarchii żadne niebezpieczeństwo.

O co się toczy tonu prasy węgierskiej, trudno zaiste wytłumaczyć sobie, jakim prawem organ wiedeński daje jej lekcje, co do sympatyj lub antypatyj, które ona wyraża. Prasa w Węgrzech jest wolna, i to, co wypowiada w swoich łamach, nie kompromituje rządu na zewnątrz, ani na wewnątrz — w jednej tylko Moskwie można rząd czynić odpowiedzialnym za to, co piszą dzienniki tamtejsze. Zarzut zrobiony pismom madiarskim stosuje się prócz tego do znacznej większości wszystkich pism,

wychodzących w monarchii, równie jak niewątpliwą jest rzeczą, że i u ludów austriacko-węgierskich Moskwa liczyć może na sympatyje niknącej tylko mniejszości. Frazeologizm o ogromnej przewadze liczebnej żywiołu słowiańskiego między temi ludami, nikt nie zbije tego argumentu. Niechaj np. *Słowo* powtarza, ile razy mu się podoba, że w Galicji jest półtrzecia miliona ruskich, którzy sympatyzują z Moskwą, to jeszcze zawsze fakt zostanie faktem, że sympatye te podziela jedynie mała garstka agitatorów, a ludność tak polska jak i ruska nie o nich wiedzieć nie chce. Klasy wykształcone, tak w Galicji, jak w Węgrzech i w niemieckich prowincjach cesarstwa, stanowią się przeciw Moskwie, a opinia tych klas właśnie stanowi to, co nazywamy opinią publiczną. Niewątpliwie symptomy, które to wskazują nie mają wszakże niebezpieczeństwa w sobie — nie popełnią one monarchii w wojnę nieogłoszoną rozpoczętą wśród niekorzystnych warunków. ale dodadzą tylko siły jej głosowi, podniesionemu na rzecz pokoju. Jeżeli uda się dyplomatycznie zabezpieczyć Austrię i Węgry od innych sąsiadów, to monarchia będzie mogła w ostatniej chwili położyć swój ciężar na szali wypadków, i zmusić Moskwę do odwrotu. Jeżeli zaś istnieje spisek włosko-prusko-moskiewski, którego osią jest kwestia wschodnia, to niechaj przynajmniej spiskowcy wiedzą, że Austria w danym razie będzie mogła liczyć na szczerze i gorące poparcie swoich ludów, i że nieprzyjaciele jej mogą być przygotowani na opór energiczny i na wysilenia nadzwyczajne. Takie półurzędowe nawoływania do „ogłębności”, jakie umieszcza *Presse*, nie mają uzasadnienia

Interpelacja do Rady szkolnej kraj.

(S.) Wiadomo że jeszcze 19. października 1876 r. rada miasta Lwowa mianowała nauczycieli dla szkół ludowych oznaczając: nowy etat pp. nauczycieli nowo mianowani zostają na swych dawnych posadach pobierając dotychczasowe płace. Czemu to przypisać należy, nie przesadzamy, ale bądź co bądź należało już dawno przedsięwziąć. Radzie szkolnej, zatwierdzić owe mianowania by tym panom przynajmniej jakieś byt materialny polepszyć. Wielu z nowo mianowanych żyje w bardzo opłakanym stanie i są obciążeni liczną rodziną, wyciekają z dnia na dzień jak zbawienia duszy tej pensji. Doprawdy! coś podobnego tylko u nas dają się może — blisko rok po nominacji biedować na dawnych stanowiskach! Wzłom należało się nawet potrójne pięciolęczie, które spodziewamy się rada miejska uwzględnić stosując się ściśle ustawy. Jak tak dalej pójdzie to ze starszych żaden pensji się nie doczeka jak to przykład mieliśmy już na jednym, który mianowany w październiku zmarł w zły tydzień, przez

co wdowa po tymże dostanie nader lichą pensję. Drugi raz już w tej sprawie w celu przyspieszenia jej głos podnosimy, a spodziewamy się że i ostatni, bo Rada szkolna nie chce krzywdzić biednych nauczycieli, którym głównie należy się chwala za fundamenta dane przyszłości na szewu pokolezi.

Głos przemysłowca

o przyszłej wystawie krajowej.

VIII.

L w ó w 14. kwietnia.

(g) Znajac dosyć dobrze stosunki krajowe i nasze społeczeństwo, objawiliśmy pewną obawę w pierwszych listach, co do czynności pp. delegatów, którzy przyjęli mandaty do poruszenia sprawy wystawy krajowej, na prowincji.

Może być, że posadzono autora tych listów o nieuzasadniony pesymizm, dziś jednak mógłbym już licząc na dowody wykazać, że obawy te były, i są uzasadnione.

Pierwotnie, wyznaczając termin zgłoszenia do końca marca, i jakkolwiek z upływem tego terminu spis nadesłanych deklaracji, doszedł do 400, całość nie przedstawiała kraju, ale tylko pojedyncze oazy. gdzie zrozumienie wspólne, dobre, i sumienne wypełnienie obowiązków obywatelskich szły w parze. Prawda, że nie grzeszmy ogólną solidarnością, i zaledwie czasami, mogą nas polujące familijne sztyndary wzajemnej dołacji. Zamanifestowanie się opozycyjne, uważam bardzo często za środek do objawu głębokiego rozumienia w parafii, a nawet w powiecie. Rozwinięty taki proporek upartej i krnąbrnego dzieciaka gromadziły około siebie samą esencję sobotnia i krótkowidzów, jeżeli już nie gorzej natury ludzi. Mówią powszechnie, że najwięcej jest pomiędzy ludźmi samowładnych doktorów, którzy radzą, nawet niepowołani, okazując najtańszym kosztem miłość względem bliźnich.

Ja zaś powiem, że najwięcej jest fałszywych proroków politycznych, którzy zwykli ludność straszyć jak dzieci bobakami. Otóż tacy, stracili nawet zmysł walki o byt zachowawczy: który to objaw choroby, zaliczyć należy do najniebezpieczniejszych.

Szczególniej przez bałamucenie szerszego kła, bierzemy na siebie zbyt wielką odpowiedzialność.

W naszym obecnym położeniu, nie powinieliśmy nas powstrzymać w pracy nawet huk armat nad Prutem; dosyć do tego będzie czasu, jeżeli kraj nasz stałby się bezpośrednim widownią. Zanim to wiele zmarnowaliśmy już czasu, oglądając się i oczekując jakiejś tam mądry. Bo jeżeli takowa innych wypadała, my zostaliśmy zawsze głodnymi, a tem samem bezzinni.

Tak pójmuje zdrowa część narodu obowiązek obecny i przyszłości. — Kto inaczej radzi, ten wrogiem kraju. — Stojmy na takiej pozycji, że nie wolno nam bez kary ani jednej chwili bezczynnie zmarnować. — Praca, to krew nasza. a tej ani jednej kropli nie mamy za wiele, i każda winna tylko własne zagony używać.

W takim oryliku nie może nas żadna katastrofa niespodzianie zaskoczyć i potlić. Megą się gdzieindziej poczuć, a może być, że będzie i jaka biesiada, ale czy nas chociaż zanach pieczeni doceli. to wielkie pytanie, jeżeli ta biesiada skończy się przy zamkniętych drzwiach, i

przypieczetowaną zostanie w familijnem kole wżajemnem daniem sobie buzi.

Lepiej więc zawnazować, aby nie zabrakło nam garbka domorosłej kaszy. Zaczem więc da Bóg co lepszego, szeregujemy dalej nasz rachunek pracy na wystawie krajowej.

Z przeglądu nadesłanych deklaracji widzimy, że gdy część pp. delegatów już się wywiązała i dalej pracuje z całą obywatelską sumiennością, inni nie dali dotąd najmniejszego znaku życia. Można by mniemać, że poproszono się „ad patres” — jak wiadomo groby milczą. Niepodebniestwem jednak, aby tak znaczna liczba opuściła ten padoł placu, bo na to potrzeba epidemii fizycznej, a o tej nawet c. k. Lembergerka nie donosi. — Przypuszczamy więc tylko, że w Galicji epidemia moralna grasuje.

Gdy z najmniej spodziewanych miejscowości, gdzieby się zdawało rowina, że nawet pojęcia nikt nie ma o pracach przemysłowych, nadesłają delegaci zdumiewające wykazy, i aż serce rośnie w skutek dobrze pojętego programu, to znów z drugich, prawie z odwiecznych ognisk przemysłu krajowego, nie dają znaku życia.

Mamy n. p. trzydziście kilka hut szklanych. Szkła obcego, sprowadzamy do Galicji rocznie blisko za półtora miliona zlr. a nasze huty kierowane są przez takich niedołężnych przedsiębiorców, że nawet jednej szyby, jednej szklanki, jednej rurki do lampy nie zadeklarowano.

Czyby się kto spodziewał, że ze wszystkich kolonii tkackich, jak Andrychów, Doboszewice, Korczyn, Jasienica, Dąbów, Haczów, Kombornia, Jarosław, Tyrawa, Rybotycz, okolice Łanenta; ani jeden lokiet płótna, lub jakiej innej tkaniny z włókna lub wełny nie nadesłała żadna deklaracja? — To samo możemy powiedzieć o fabrykacji koronek w Bobowy i Jasienicy. To samo o linie i konopiach. — Czy nasze panie i gospodynie, zwiadczałyce wystawę, nie obawiają się spionąć rumieniem wstydu za taką niedbałość?

O naszym kusznierstwie na Pokuciu i w Galicji zachodniej komitet wystawowy nie dotąd nie wie. — Czyżli Tyśmienica, Łysiec, Rymaków już nie egzystowały?

Panowie delegaci w powiecie Jasieleskim prawie nie dotychczas nie uczynili, a przecież to od nich wychodzi ta straszna duma emigracji ludowej do Ameryki. — Że któryś z delegatów narzeszcie oświeścił zamow kilka metrów, to tem bynajmniej jeszcze z zadania się nie wywiązał. — Bo jeżeli do końca marca nie dał znaku życia, a nawet nie uznał za słuszne usprawiedliwienia się, dlaczego nie nie zrobił, to niech się teraz nie dziwi, że zachodzi obawa, iż do 15. maja tak samo nie nie zrobi.

Jeż dawno donosiły dzienniki, że do Świąt przybył manufaktur w zawodzie ślusarskim, który koszem publicznym został wyeksaltowany. Z jakiego więc powodu Świątelnik nie zapowiedział dotąd udziału w wystawie?

Jeżeli któryś z pp. delegatów nie przeczuwał, że jest w możności zebrania przemysłu ludowego, to winien był zawnazować odesłać upoważnienie, aby komitet miał czas kogo innego wydelegować. Teraz już za późno rekonstruować całą maszynę delegacyjną. Lista drukowana przez komitet, wykazuje nam 281 meżów zafanowanych, powołanych do zastawienia pracy kraju; gdybysmy chcieli przedstawić rozbiór czynów dokonywanych i zastój, kto coś zrobił, a kto spi dożył, mielibysmy prawdziwy obraz — z jakich tam zachowamy się jednak na różnie, a

który z całą samiennością cum nomine et cogenimine wydaliśmy. Dzisiaj żądamy od pp. delegatów stanowczo, aby wykonaniem zostało co dotąd zaniedbali. Zresztą, jeżeli w której okolicy pp. delegaci nie nie robią, a któżkolwiek tej bezczynności dostrzeże, to ma najprzejrzystsze prawo wziąć się sam do pracy, byle tylko poprzestanie komitet o tem zawiadomił. Prosząc, nauczyciele mają wielki i święty obowiązek, pierwi nawet, pouczenia z kazalnicy o celu wystawy. Nie ma albowiem ani jednej parafii, aby bądź to w ziemi lub na powierzchni, w stanie smutnym lub też co ręka ludzka przerobiła, nie miało się znajdować.

Pożądane są ze wszystkich stron kraju okazy szczepion, wełny, włosienia, szerszy bydlęcej, z założeniem ceny przeciętnej, po jakiej mogą być nabywane. Tak samo wyroby stoniane a mianowicie próby plecionek do wyrobów kapeluszy; kapelusznictwo jakie tylko kraj posiada, bednarstwo, kołodziejstwo wskazać, gdzie wypadnie na przyszłość podać rękę pomocy.

Oto już na najbliższym sejmie, mają posłowie radzić jak i gdzie podnieść przemysł domowy. Prawdopodobnie sejmowa przypadnie podobać wystawę, da tego samego, jeżeli narady w tym kierunku niemają być oczemmi fraszami, niechże się przed oczy ojców narodu, stawia ujemne i dodatnie strony.

Dziennik Polski co tylko donosił o rozwoju koszykarstwa w okolicach Krakowa. Zaledwie dwa lata była i pracy około tej gęzi przemysłu, a już, aż serce biele z radości, jakie siły żywotne lud nasz posiada. — Oto już nawet zagranicznymi spekulacjami, którzy zapewne nie z miłości ku nam, ale dla pewnych, niezawodnych widoków zysku już sami się zgłaszają, dają nawet zaliczek, aby wyroby te, wyprowadzić na targi zachodniej Europy.

Tak samo więc jak w koszykarstwie, znajdziemy źródła dochodów w wielu innych kierunkach pracy ręcznej. — Kilka lat samiennej wytrwałości, mroźce pracy, a biedny nasz kraj, przestanie świecić dziurami. Głodowe pożyczki staną się niepotrzebnymi. — Mamy już zatwierdzoną ustawę o piastństwie, — chciejmy tylko, pilniamy tej ustawy, aby nie została czczą formą na papierze, a lud nasz wytrzeźwieje, wyszlachetnieje. — Lecz równocześnie, obowiązkiem naszym na miejscu trućizy, podać mu też chwilę pracy do ręki, aby zapomniał o smutnej przeszłości. — Kilka błysków silnej woli, już stworzyły snyderstwo, koszykarstwo, garnarstwo, koronkarstwo. Już kilkaset rodzin patrzy z otuchą w przyszłość.

Coś by to było, gdybyśmy razem, chociaż po atomie złożyli się na silny prąd pracy przemysłu domowego? — W imię Boga! w imię ludzkości! — w imię Polski, wzywam was ludzie drobiu woli, abyśmy chociaż raz powiedzieli sobie, żeśmy pracowali po naszymu. — Mniejsza o to, że może nazwiecie autora *Głosu przemysłowca* sangwinistą, ideologiem, lub czem podobnem; — mniejsza o to jak powiadam, czas pokaże, po czyjej stronie była słuszność, czy taka ideologia, lub też ciężka polityka, przyczyniają się do ogólnego dobra kraju.

Jestemy dobrze poinformowani, że komitet wystawy, dokłada wszelkich sił, aby nawet jeden grosz nie został napróżno wydany, i chwila czasu nie stracona. — Obecnie nawet, czego żaden komitet w takich wypadkach nie potrzebował czynić, rozjechało się kilku członków po kraju, aby sennych przebudzić.

CÓRKA KAPITANA.

NOVELA

PUSZKINA.

Spolszczył Trembiński.

(Ciąg dalszy.)

II.

Przewodnik.

Przepraga moja według ówczesnych cen była bardzo znaczna. Nie mogłem nie przyznać się, że postępowanie moje w Symbirsku było naganne, i czułem, że zawiniłem przed Sawieliczem. Stawiełicz siedział zachmurzony na koziołku, odwróciwszy się odemnie, i od czasu do czasu kiwając głową.

Konieczna chciałem pogodzić się z nim, lecz nie wiedziałem, od czego zacząć. Nakoniec powiedziałem:

— No Sawielicz, pogódźmy się, sam widzę, że zawiniłem, ale obiecuję, że już zawsze będę słuchał ciebie.

— Eh, batuszka, Piotr Andreicz! odpowiedział z westchnieniem. Gniewam się, ale na samego siebie, wszystkim sam jestem winien. Jak można było zostawiać cię samego w obozie? O co robisz? Zaledwie niepotrzebnie do djacychy, i za długo tam siedziałam. Bieda i doś! Jak ja się pokazałam na oczy staremu panu? co powie na to, że jego dziecko pije i gra?

Ażby pocieszyć biednego Sawielicza, dałem mu słowo, że już nigdy bez jego zezwolenia nie będę rozporządzał ani jedną kopiejką. On po trochę zaczął się uspokajać, choć jeszcze czasem mruczał kiwając głową: „Sto rubli, i twa rzecz!”

Dojeżdżałem do miejsca mego przeznaczenia. Naokoło rozciągała się smutna pustynia porzeczana wzgórzami i dolinami, pokrytą śniegiem. Stojące zachodziło. Kibitka jechała wąską drogą, czyli raczej śladem odośniętym prostymi samymi. Stangret z uwagą przypatrywał się czemuś na widnokręgu, i nakoniec zdjąwszy czapkę obrócił się do mnie i rzekł:

— Barin, nie każesz zawrócić?

— A to po co?

— Pogoda niepewna, wiatr się podnosi, widzisz, jak zmiata śnieg:
— To coż wielkiego!
— A spojrz się oto tam, widzisz?
(Począł pokazywać kciukiem na wschód.)
— Nie widzę prócz białego stepu i jasnego nieba.

— A to tam ten obłoczek.
W istocie na samym horyzoncie wjrzałem biały obłoczek, który wziąłem z początku za oddalony wózek. Jamszycz (woźnica) objaśnił mnie, że ten obłoczek przepowiada nam błąd (zaniecie).

Słyszałem już nieraz o tutejszych zamieciach i wiedziałem, że całe karawany bywały niemi zasypywane. Sawielicz, zgodni z woźnicą, radził mi wrócić. Lecz wiatr zdawał się nie bardzo wielkim; sądziłem, że dojeżdżemy do następnej stacji, i kazałem jechać przed siebie. Jamszycz popędził konie, lecz ciągle spojrzał na wschód; wiatr wzmacniał się tymczasem co chwila. Obłoczek przemienił się w białą chmurę, która rosła i powoli zakrywała całe niebo. Zaczął padać drobny śnieg, i nagle posypał się wielkimi płatami. Wiatr zawył; zrobiła się zamieć. W jednej chwili ciemne niebo zmieszło się ze śnieżnym morzem. Wszystko znikło.

— „No, barin”, zawołał jamszycz: bieda, buran!...
Wyrzuciłem z kibitki, nie wiedząc, wiatr zasypywał nas śniegiem, konie szły wolno i wkrótce stanęły.

— Dlaczego nie jedziesz? spytałem się woźnicy z niecierpliwością.
— Coż mam jechać? odrzekł zlączony z kóz; sam nie wiem, gdzie zajechaliśmy; drogi nie widać i mgła naokoło.

Zaczęliśmy się gniewać. Sawielicz ujął się za nim.

— Potrzebnie było nie słuchać, mówił gniewnie; trzeba było kazać zawrócić, napić się herbaty i spocząć sobie spokojnie do rana. burza przeszła i pojechalibyśmy sobie spokojnie dalej. Jest też po co spieszyć, przecież nie na wesele!

Sawielicz miał rację. Koło kibitki wznosił się wał. Konie stały pospuszczając głowy, i od czasu do czasu nerwowo drgały. Woźnica chodząc naokoło, i nie mając co zrobić, zaczął

poprawiać uprząż. Sawielicz mruczał; ja rozglądałem się w nadziei ujrzeć coś znaku za mieszkaniem lub drogi, jednakże nie nie mogłem rozróżnić prócz mglistego wiru zamieci...

Wtem spostrzegłem coś czarnego.
— Hej, jamszycz! — krzyknąłem — patrz co się tam takiego czarnieje?

Jamszycz zaczął się przypatrywać.

— Bóg wie, barin — rzekł siadając na swoje miejsce: wóz nie wóz, drzewo nie drzewo, a daje się zobaczyć. Zapewne albo wilk — albo człowiek.

Kazałem jechać do nieznanego przedmiotu, który też z swojej strony zaczął się pouszać w kierunku prowadzącym do nas. Po paru minutach spotkaliśmy się z człowiekiem.

— Hej, dobry człowieku! — zawołał jamszycz: powiedz, nie wiesz gdzie droga?

— Droga jest tutaj i ja stoję na twardym miejscu, a coż z tego?

— Słuchaj na, rzekłem, znasz te strony? Podejmiesz się doprowadzić mnie do noclegu?
— Okolę znam dobrze, odpowiedział: dzięki Bogu jeździłem po niej i wzdłuż i w szer, ale widzisz co za czas; a jak zbłądził. Lepiej tutaj się zatrzymać, to może buran przejdzie, i rozjaśni się: to znajdziemy drogę za pomocą gwiazd.

Już chciałem zgodzić się na nocleg w stepie, gdy podrżnięt wsłuchaliśmy się w konie i rzekł do woźnicy:

— No, dzięki Bogu, chata nie daleko; zawracaj na prawo i ruszaj.

A dla czego jechać mam na prawo? — zapytał woźnica z niezadowolaniem. — Gdzie widzisz drogę?

— Rzeczywiście — rzekłem, zkad wiesz, że mieszkanka nie daleko?

— Dla tego? że z tamąd wiatr, odpowiedział, i poczułem zapach dymu.

Domysłność jego i delikatność powonienia zdziwiła mnie. Kazałem jechać. Konie ciężko stąpały po głębokim śniegu; kibitka wolno posuwała się wjeżdżając na wzgórek to w dół, i przechylała się na jedną lub na drugą stronę.

Po niedługim czasie zasnęliśmy ukłonyśny wyciem błąd. Miałem sen, którego nigdy nie zapomnę i w którym teraz widzę prorocstwo, gdy porównywał go z wypadkami których byłem świadkiem.

Zurjadowałem się w tym stanie, w którym rzeczywistość ustępując marzeniom zlewa się z niemi i przedstawia rozmazane, amylowiste, mgliste senne obrazy. Zdało mi się, że burza jeszcze nie ustąpiła i wciąż błądziłbym po śnieżnej pustyni... Wtem spostrzegłem wrota i wjechałem na obszerny dziedzielniec naszego dworu.

Pierwszą moją myślą był strach, ażeby ojciec nie rozgniewał się za samowolny powrót do domu rodziców.

Z niepokojem wyskoczyłem z kibitki, matka spotyka mnie na ganku. — Cicho — mówi ona: — ojciec śpi, amierający i żyjący sobie pozostawiając z sobą: — Przeróżny idę z nią do sypialni.

Widzę, pokój słabo oświetlony, koło łóżka stoją ludzie z smutkiem na licu. Cichutko podchodząc do posłoci, matka podnosi słabego i mówi: — Andrzej Piotrowicz, Piotrusza przyjechał, wrócił, dowiedziawszy się o twej niemocy, błogostaw go.

Ukląknę, wlepiłem swoje oczy w chorego. Lecz co?... Miałem mego ojca, wjrzałem leżącego w posłoci chłopa z czarną brodą, wesoło na mnie spoglądającego.

Zdziwiony obróciłem się do matki mówiąc: — Co to, znaczy? To nie ojciec. Z jakiej przyczyny mam prsić o błogosławieństwo chłopca? — Wszystko jedno, Piotrusza — odrzekła matka: — to twój przybrany ojciec: pocałuj go w rączkę i niechaj on cię błogosławi. Nie zgadziłem się na to. Wtedy chłop wyskoczył z posłoci, wyrwał z płaszcza skórkę i zaczął nią machać we wszystkich kierunkach. Chciałem uciekać, lecz nie mogłem... pokój został na pełniony trupami; potykaliśmy się co krok o nie i szliśmy go po krwawych kałużach... Straszny chłop łaskawie mnie wołał, mówiąc: — Nie bój się, przybliż się do mnie po błogosławieństwo... Strach i rozpacz mnie ogarnęły.

W tej chwili przebudziłem się, konie stanęły; Sawielicz trzymał mnie za rękę mówiąc: — Wychodź, paniczka, już przyjechalismy.

— Dokąd przyjechalismy? zapytałem, przecierając oczy.

— Do zajazdu. Bóg dopomógł dojechalismy do samego płotu. Wychodź pan przed siebie.

Wyskoczyłem z kibitki; było ciemno choć oko wykol. Gospodarz spotkał nas przy wrotach trzymając latarnię pod podł, i powitał nas do izby czajnej lecz dość czystą, i oświetloną

smolną szczepą. Na ścianie wisiała gwintówka i wysoka kozacka czapka.

Karczmarz Jaicki, kozak, mógł mieć około sześćdziesięciu lat.

Sawielicz uniósł za mną szkatułę, poprosił o ogień ażeby zrobić herbaty, która jeszcze nigdy nie zdawała mi się tyle potrzebna.

— Gdzieś przewoźnik? spytałem Sawielicza.

— Tutaj, wasze błagorodje, dało się słyszeć z góry.

Spojrzałem na piec spostrzegłem czarną brodę i dwoje błyszczących oczu.

— Przecież? — Jakże nie przebiegnąć w jednym ciemkim kaptanie! Miałem kołach, lecz o co tało — założyłem wieczorek, zdawało się że mroź niewielki.

W tej chwili gospodarz wszedł z samowarem; posłałem go przewoźnika szklanką herbaty, on zlał z pieca, teraz dopiero przywróciłem mi się na dobre. Mógł mieć około czterdziestu lat, wzrostu średniego, barczysty. Czarna jego broda była rzyzna świąt. Twarz miał dość przyjemną lecz z rzadkiem szarym chętry.

Ochławiłem mu szklankę herbaty, którą pokoszławszy, zmaszczył się. — Wasze błagorodje, kładzie mi przyniesie szklankę wody, herbaty to nie kozacki trunk.

Z przyjemnością spełniłem jego żądanie.

Gospodarz zdjął z pulki draban i szklankę przybliżył się do przewoźnika i spojrzawszy mu w oczy, rzekł:

— „Oho”, znów zjawił się w naszej okolicy! Zkądże Bóg prowadzi?

Przewoźnik mój mrugnął znacząco i odpowiedział przysłowiem: — Do ogrodu biegam, siemnie zbieram, rzuciła babka kanykiem, lecz nie trafiła. No, a co u was słychać?

— Eh, co ma być! odrzekł gospodarz: zaczęli dzwonić na mierzpo, lecz popadła nie każała, bo pop z wizytą poszedł...

— Mlecz stary, przetrwał włościanę: — jak przyjdzie deszcz, to przyjdą i grzybki, a jak na teraz (tu znów mrugnął) schowaj siekiere, gajowy chodź. Wasze błagorodje! za wasze zdrowie!

Mówiąc to, wziął szklankę, przebiegnął się i duszkiem wypił, potem ukłonił podziękować mi i... wszedł na piec.

Wówczas nie mogłem zrozumieć, co mi mówił, lecz widziałem, że on mówił prawdę.

LA ADAMIA VO 110
ny place Marjaskim, 27. 12.

